

Almanacka 1995

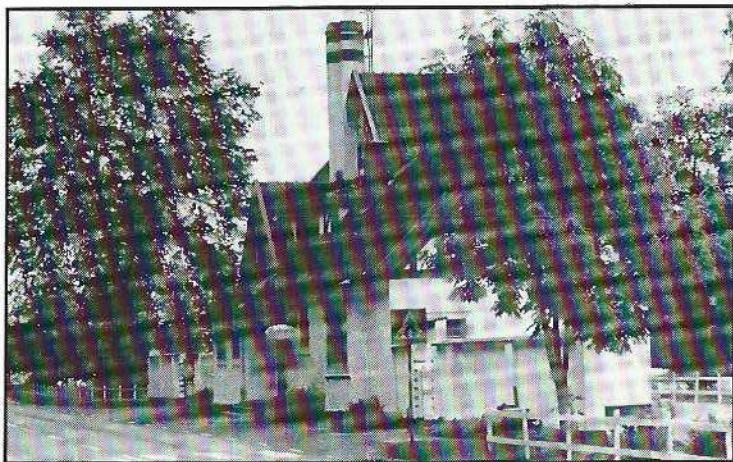
Hultafors Bygdegårdsförening 6:e årgången

Omslagsbilden: Horsvarvsbron — Hultafors Bygdegård, tidigare järnvägsstationen — Ballebostolen — Bollebygdsdräkten — Bollebygds-kannan. Teckningar av Marianne Pargren.

Ett Nytt År

*Som ett vitt blad, nyss avrivet,
Det nya året framför oss är.
Ej många rader ännu på det är skrivet.
Vi tänker och undrar: Hur, var, när?
Ska det nya året bli soligt och glatt
och livet lyckligt sig te?
Ska barn i krigets länder, kunna leka tafatt?
Vi hoppas att så ska ske.*

Astrid W

1995 års almanacka

Även i år presenteras en dokumentation från vår bygd. Denna gång handlar det om en bildserie inom Bollebygds kommun. Flera intressanta vyer, historiskt speglade ger de Dig en bild av vår kommun såväl förr som nu. Ett Bollebygd som är rikt på kultur och har en mycket intressant historia samt en skiftande och vacker natur.

Vi hoppas du tycker almanackan är trevlig och använder den under året.

Så vill vi tacka alla annonsörer som genom sin annons gjort det möjligt för oss, att ge ut även den här upplagan av föreningens almanacka.

Bli medlem i Hultafors Bygdegård

Vi är en aktiv förening med ett brett program. Detta kräver engagemang av många medlemmar. Vi har plats för dig! Så gör slag i saken, sätt in 60 kr på vårt postgiro 71 97 44-5, märk talongen med "medlem -95". Medlemskort sänder vi Dig så fort vi kan efter att Du betalt, och du, 60:– avser per familj, billigt eller hur.

Välkommen som medlem.

Hyr Bygdegården

Bygdegården har genom åren varit flitigt uthyrd, till olika arrangemang såsom bröllop, 50-årskalas, utställningar m.m. Vi har fått många lovord om dess mysiga miljö, utrustning samt utmärkta läge med tanke på allmänna kommunikationer. Har du något stort arrangemang på gång, hoppas vi att Bygdegården kan komma till användning. Men boka lokalen i tid, den är mycket populär. Bokningen gör du hos Marianne eller Lennart Johansson, tel 033-29 53 35. Välkommen som hyresgäst.

Med vänlig hälsning

Hultafors Bygdegårdsförening

Paul Orrestrand

Almanackan – Samlarobjekt

Om du vill ha fler almanackor, kan du köpa dessa för endast 40:–/st.

Kontakta då:

Erling Andersson tel.033-28 45 05

Kurt Olsson tel. 033-29 51 91

Katarinaklockan från Bollebygd

Dat Katerina sonum fideli populi bonum. Hic sonus auditur hic mens turbata Dlanditur.

*Katarina är ljudets tolk
bugnad för troende folk.
Här höres klockans ton
här oron finner ron*

Så lyder inskriften på den gamla kyrkklockan som ljudit i Bollebygd under 500 år. Klockan är daterad till 1200-talet. Den är en av Sveriges äldsta kyrkklockor och mycket ovanlig genom att inskriptionen är på latin och skriven med runskrift.

Sedan klockan spruckit och blivit obrukbar såldes den år 1899, för 500 kronor, till Statens historiska museum, där den nu finns utställd. Studiecirkeln "Bollebygd genom sekler" tillsammans med Bollebygds församlings kyrkoråd arbetar för att få Katarinaklockan utställd i Bollebygds kyrka under år 1995.

RING TILL OSS

när det gäller beg. bildelar

Härryda
Bildemontering AB
Östervägen, Härryda
Auktoriserad bilskrot.
Tel 0301-313 63.

LOTTAS KAFÉ

Töllsjö

*Vi serverar hembakat
matbröd, pajer m.m.
- ÖPPET VÄRJE DAG -*

VÄLKOMMEN!

Lotta
033-28 70 50

PIANO STÄMNING

Ring Göran Persson
Tel. 031-94 54 02
Näset Pl. 532 B
430 64 Hällingsjö

Annelils
Blommor

Tel. 28 58 84

Göteborgsvägen 18
Bollebygd

TAXI

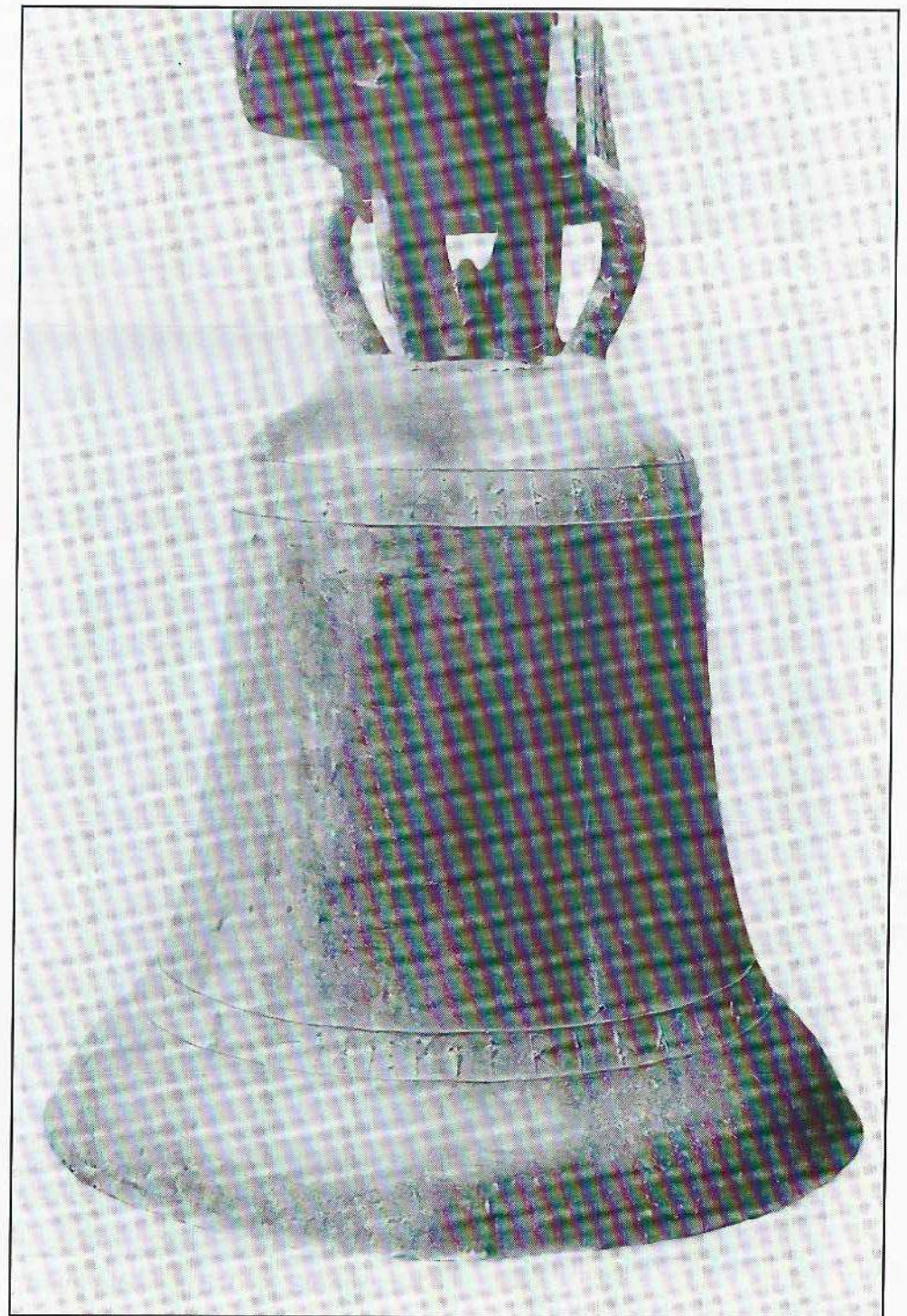
- Hindås
- Bollebygd
- Rävlanda

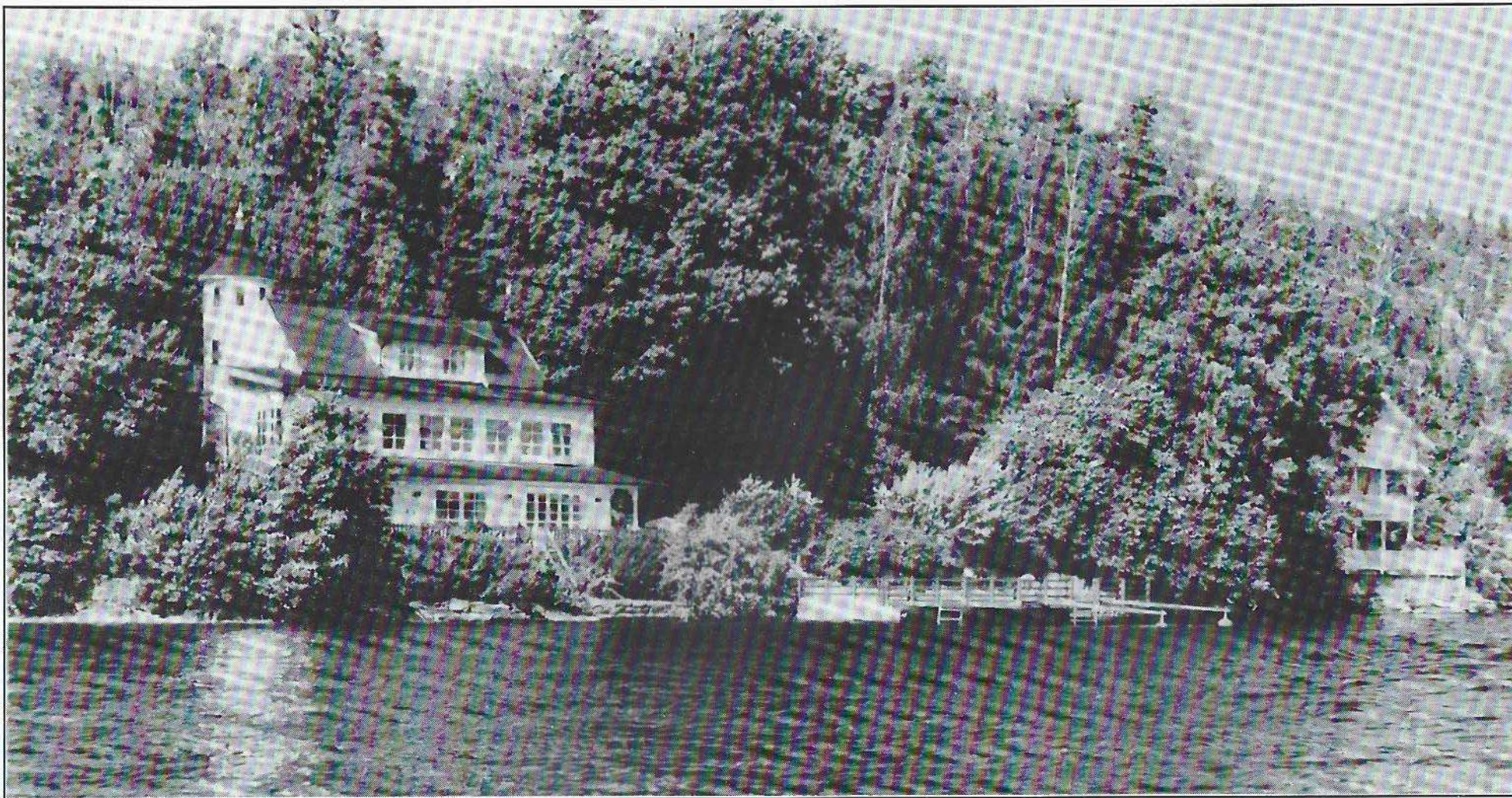
Tel:
0301/100 06

OLSFORS BIL & KAROSS

Allt inom PLÅT-, LACK-, och
FÖRSÄKRINGSSKADOR
till humana priser!

STIGENS FAB. SANDARED
Tel. 033/25 59 15
010/283 91 83

Gullstensön

När man färdas längs Viaredssjön på gamla Riksväg 40 in i Bollebygds kommun fängslas man av den vackra naturen. Det öppna landskapet med Vikhultsgårdarna i slutningen mot sjön fäster sig på näthinna liksom sjöns pärla Gullstensön. Ön var bebodd redan vid seklets början.

På bilden ser Du ön utifrån sjön, ett mera sällan skådat perspektiv. Ön var under några månader 1969- 70 beslutad bli i komunal ägo för den facila summan 35.000:– . Beslutet upphävdes dock.

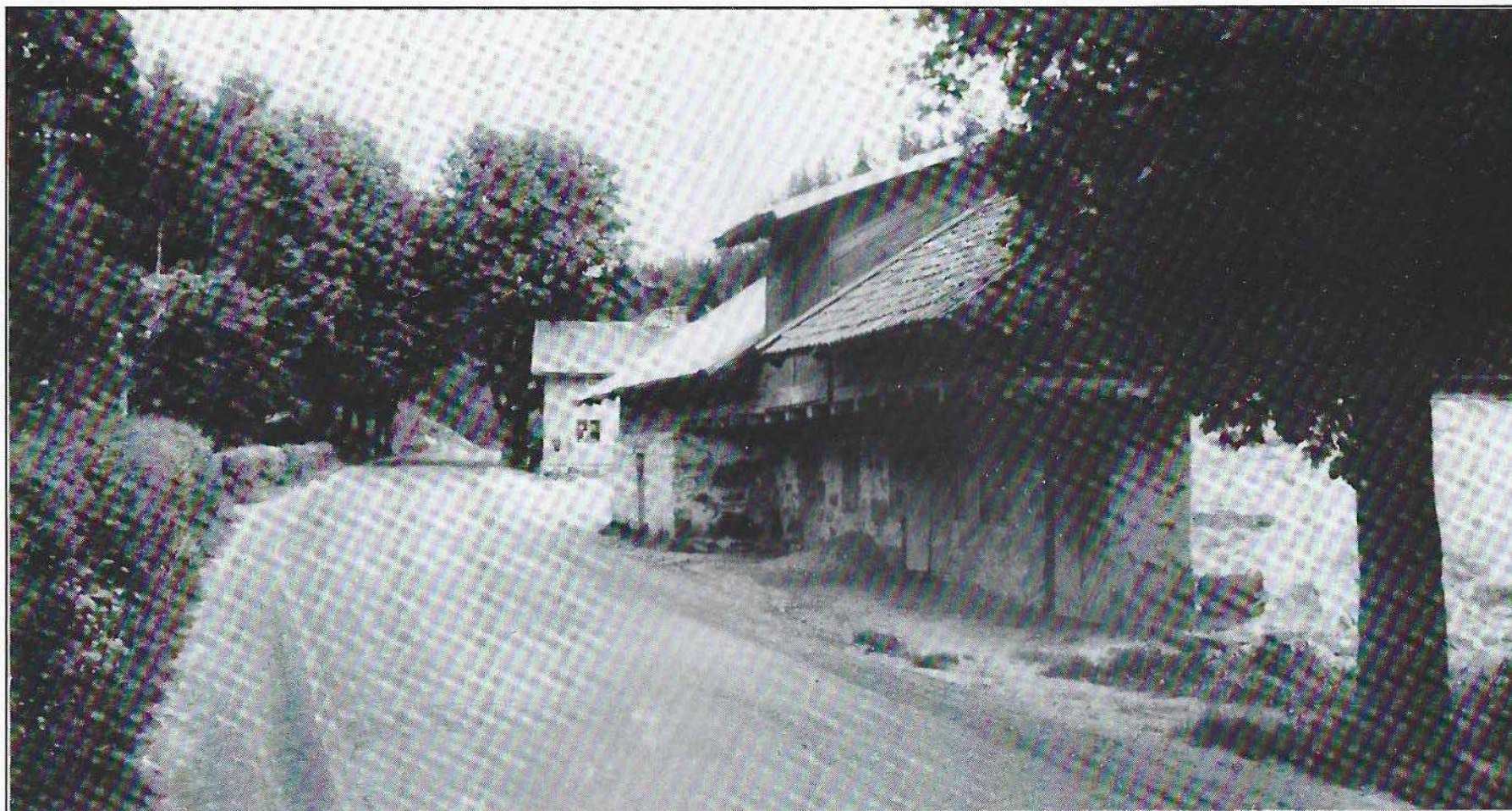
*Mot nya kommunen Bollebygd i väster
ligger den vackra Gullstensön.
Här hade förr i tiden bygdens ungdom fester
man fira gökottor vid stranden intill sjön.*

Erling

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl.033-231300

"Mjölarns" i Olsfors

Bilden är tagen omkring 1930, kanske tidigare. Byggnaden närmast i bild är den stenmurade ladugården. I bakgrunden syns kvarnstugan och vid den öppna platsen, nära Sörån, mellan byggnaderna låg kvarnen. Till vänster skymtar den gamla Gästgivargården där bl. a. Olsfors grundare Hans Petter Olsson bodde i mitten av förra seklet. För övrigt en grannbyggnad till dagens Poststation i Olsfors.

HP Olsson född 1831 i Fjälla var en driftig man, byggde bostadshus, kvarn, såg, benstamp och smedja. Han öppnade handelsbod och gästgiveri, handlade med virke och hästar.

*En gammal ladugård och "kvänastuga"
här brusar Sörån som en munter bäck,
här bodde "mjölnan" med barn och fruga
och varje dag kom "Kalle Bleck"*

Erling

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl.033-231300

Gesebols skola

Skolan började byggas i slutet av 1922 och invigdes 1923. Nedre våningen inrymde två klassrum, småskola och folkskola samt en korridor efter norra långsidan, som avslutades med materialrum. Hela våningen hade vedeldade gjutjärnskaaminer för uppvärmningen. Andra våning var inte helt inredd och saknade uppvärmning men användes, när det inte var för kallt, till gymnastiksal. Skolan upphörde 1951 då all undervisning i Gesebol flyttades till Örelunds skola i Olsfors. Byggnaden användes därefter som syverkstad av Horst König vilken 1956 övertog fastigheten. 1958 brann den ned till grunden.

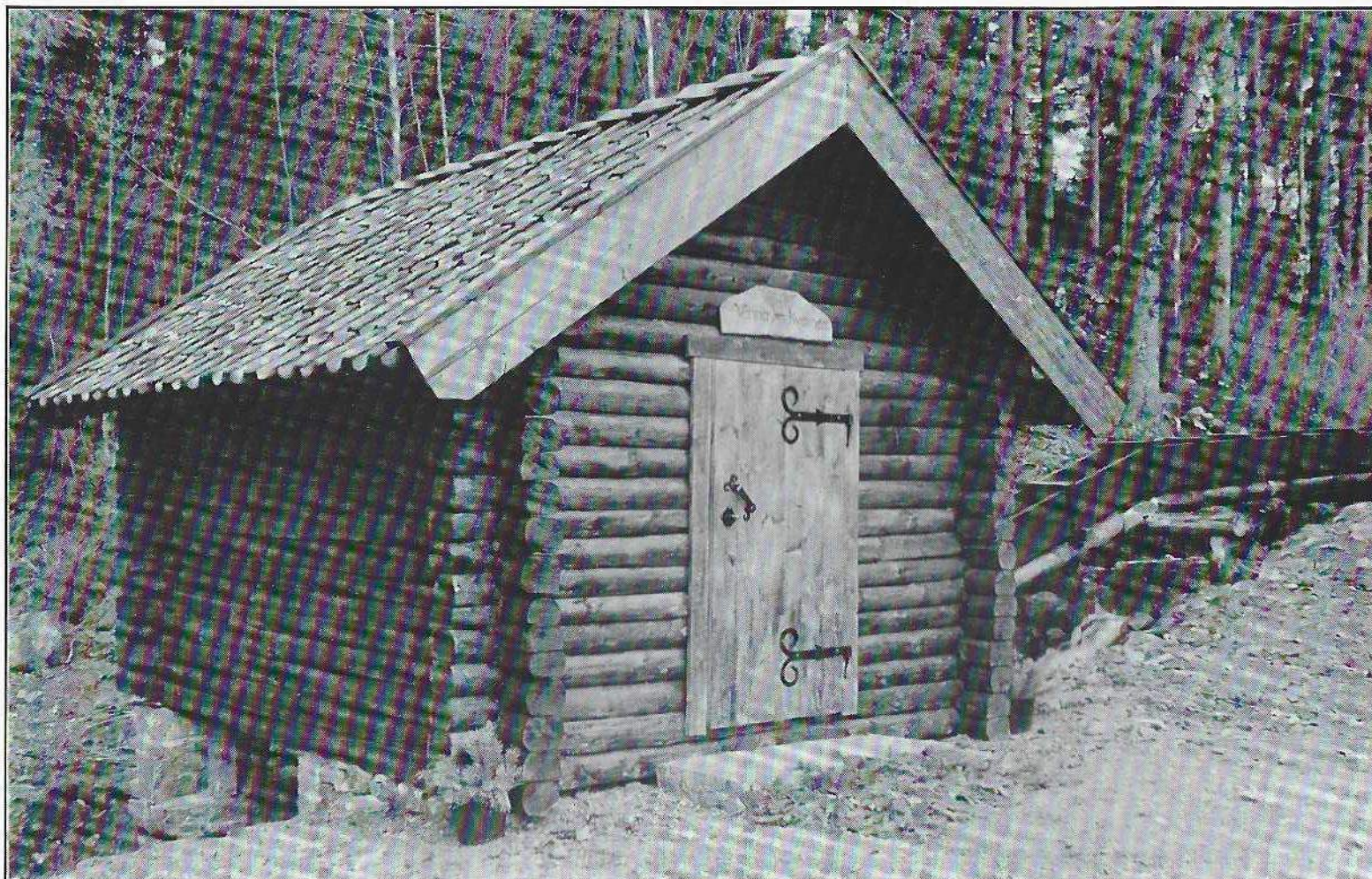

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl.033-231300

*Hit gick man förr på examensdagen
Här fick man se och höra många ting
Nu finns endast minnen kvar i hagen
Där fordom hördes barnens skratt och spring.*

Erling

Vanna Kvarn

Här vid Vannabäcken låg en skvaltkvarn, troligen redan på 1700-talet. I Kungliga Kammarkollegiets arkiv, finns handlingar från en kvarninventering inför skatteläggning anno 1823 som redovisar skvaltkvarnen på Vannamyst.

"Skvaltán" är ett av flera objekt inom det Natur- och kulturområde som finns i Vannasjöns närhet. Fältspatgruvan, registrerad nr. 128 bland Riksantikvarieämbetets kulturminnen, Vannakistan, Jättens Sten, Brännvinsbränneri och platsen för lönnbränning m.m. På gångavstånd finns 1714 års Socken- och Häradsgrens fem stena rör nr. 12 Såg Wete utmed Upptrösvägen.

*Följ med oss ut till Vannabäcken
På plats där gamla kvarnen låg
Här kan i sommarnatt man höra Näcken
Den nya Skvaltán ligger nu i samma drag*

Enling

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl.033-231300

Horsvad Bro

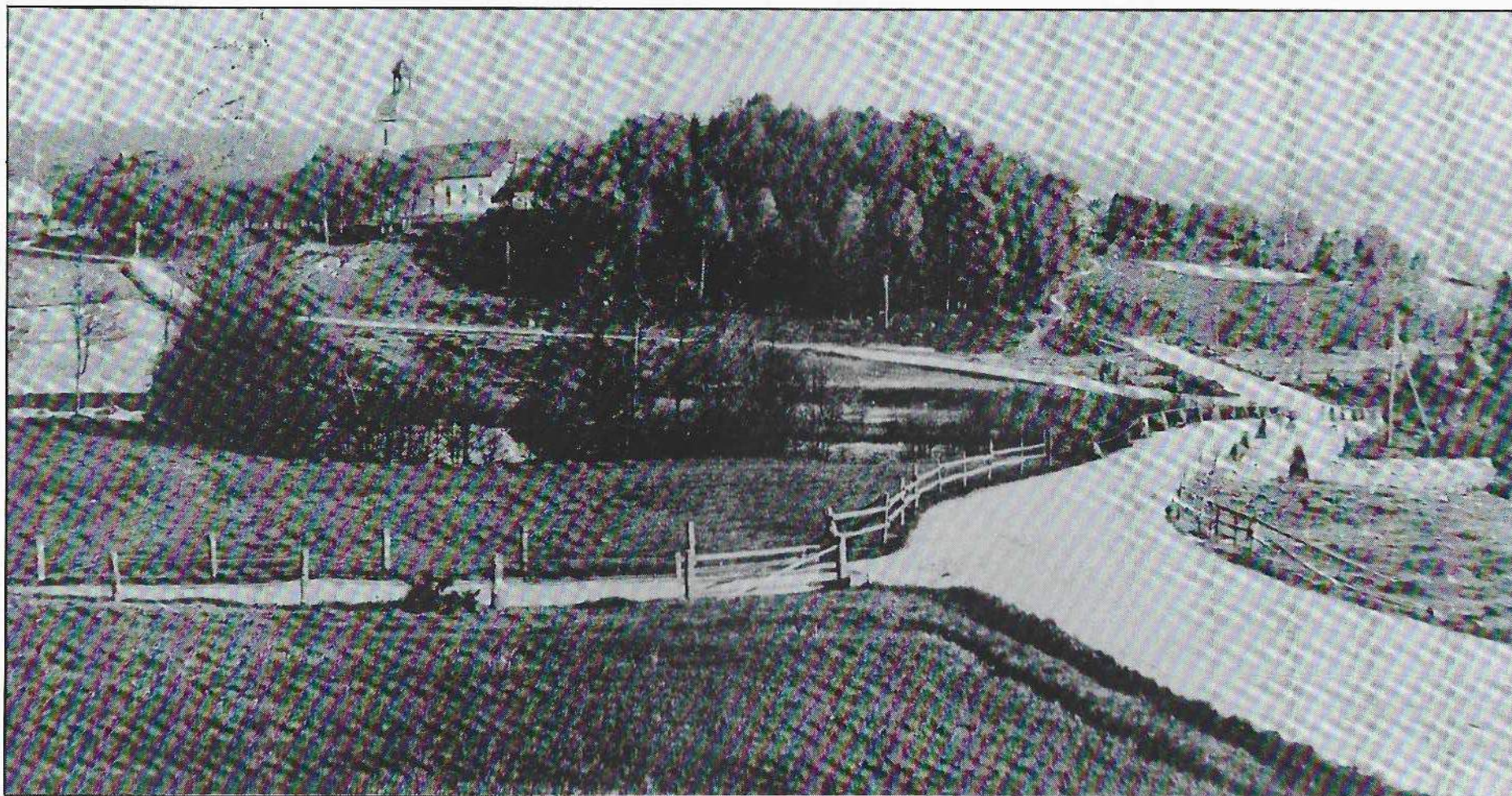
**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl.033-231300

Denna vackra stensvalvsbro byggdes inför den nya sträckningen av landsväg norr Viaredsjön, förbi Olsfors, Hultafors, Sandared och Sjömarken till Väster Tull i Borås. Den väg som 1836 kom att ersätta den sedan 1639 fungerande syd Viaredsjön. Vid Röberg upprättades ett tullhus, liksom vid Väster Tull. Här fick de som använde den moderna vägen lämna en vägavgift. De som nöjde sig med den gamla kunde göra detta utan sådan kostnad. Bron är kulturminnesskyddad.

*Kom med oss ut till Sörans strida strömmar
och se vår sköna Horsvad Bro
Här slutar Zarah sina drömmar,
där bygger strömstaren sitt bo.*

Erling

Vy över Bollebygd

Bilden hämtad från ett populärt vykortsmotiv. Kortet är poststämplat Bollebygd 14 aug. 1915, frimärksporto 5 öre. Vi ser den vackra stenvalvsbron över Nolån och stengardisterna med stålrör som handledare. Vägen till vänster går fram mot Kyrskolan som var byggd 1857, nu riven. Blev tyvärr ej kulturminnesbevarad. Till höger om den skogsbevuxna kyrkkullen syns Tölvsjövägen slingra sig fram. Ombyggdes på 1930-talet. Här liksom på de flesta andra orter har kyrkan sin centrala plats "mitt i byn". Den byggdes 1844 och fyllde 150 år förra året. En äldre kyrka fanns på platsen vilket verifieras på "Charta öfver Bollebygds Härad & Socken i Elfsborgs Höfdingedöme anno 1692".

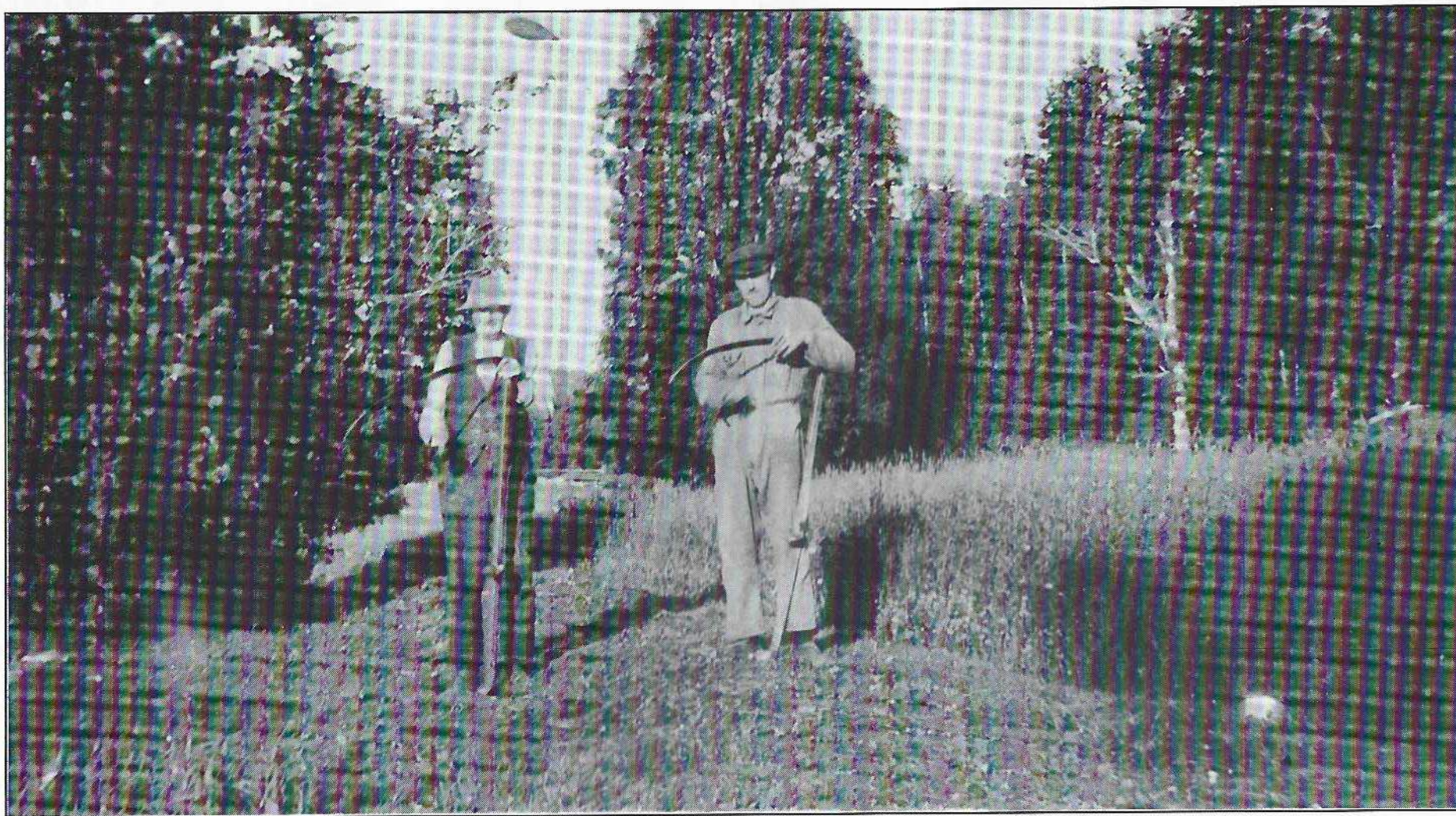

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl.033-231300

*Följ med oss ut på Krokdalsvägen
där Karl den Tolfte "lussar" dragit fram
Här kan man höra många sägen
om gossar blå med mod i barm.*

Erling

Hackeslötta på Hultet Nedregården

Ett foto taget i slötta på 1920-talet. Karl Viktor Andersson och Karl Viktor Nilsson, Hultet Nedregården. Båda födda år 1890 på Hultet. Hackeslött har gården Hultets ägare slagit sedan åtskilliga århundraden tillbaks i tiden. Kyrkohedern i Bollebygds församling Bengt Jonae Benedictii och hans son Cappelanen Gunnar Benedictii Callogaeus bör nämnas bland 1600-talsägarna. Från Kronolänsman Lars Svenssons förvärv av gården, c:a 1705, har den varit inom samma släkt. Nu i tionde ledet. Slättergillet på Hultet är av genuin kultur, vilken dagens ägare är måna om att få bevarad.

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl. 033-2313 00

*Kom hit och se på våra fagra ängar
Där far slog gräs i hop med Nilssöns Kal
De ljuvligt svala blomsterängar
Som tittar fram ur grön och lövrik sal.*

Erling

Bollebygds centrum

Den tornprydda byggnaden till höger i bild är Frans Lombergs Speceri & Diverseaffär med bageri och senare Café i samma byggnad under sonen Gunnars tid. Till vänster en magasinsbyggnad, även med inredd bostad för bagare samt affärs- och caféanställda. Affärsfastigheten uppförd 1878 av timmer, firman grundad 1892.

Fastigheten i mitten är liksom den förra i Kroksdal. Vid tiden då fotot togs, på 1910-talet, var CG Heintz (1878) med maka Anna (1888) ägare. Byggs 1910 och rymde från 1922 AB Ylletrikå, en firma som tillverkade sport- ylle- och kamelhårs-artiklar. Här fanns även Svenska Handelsbankens Rävlanda-filial och Bollebygds postkontor under skilda tidsperioder.

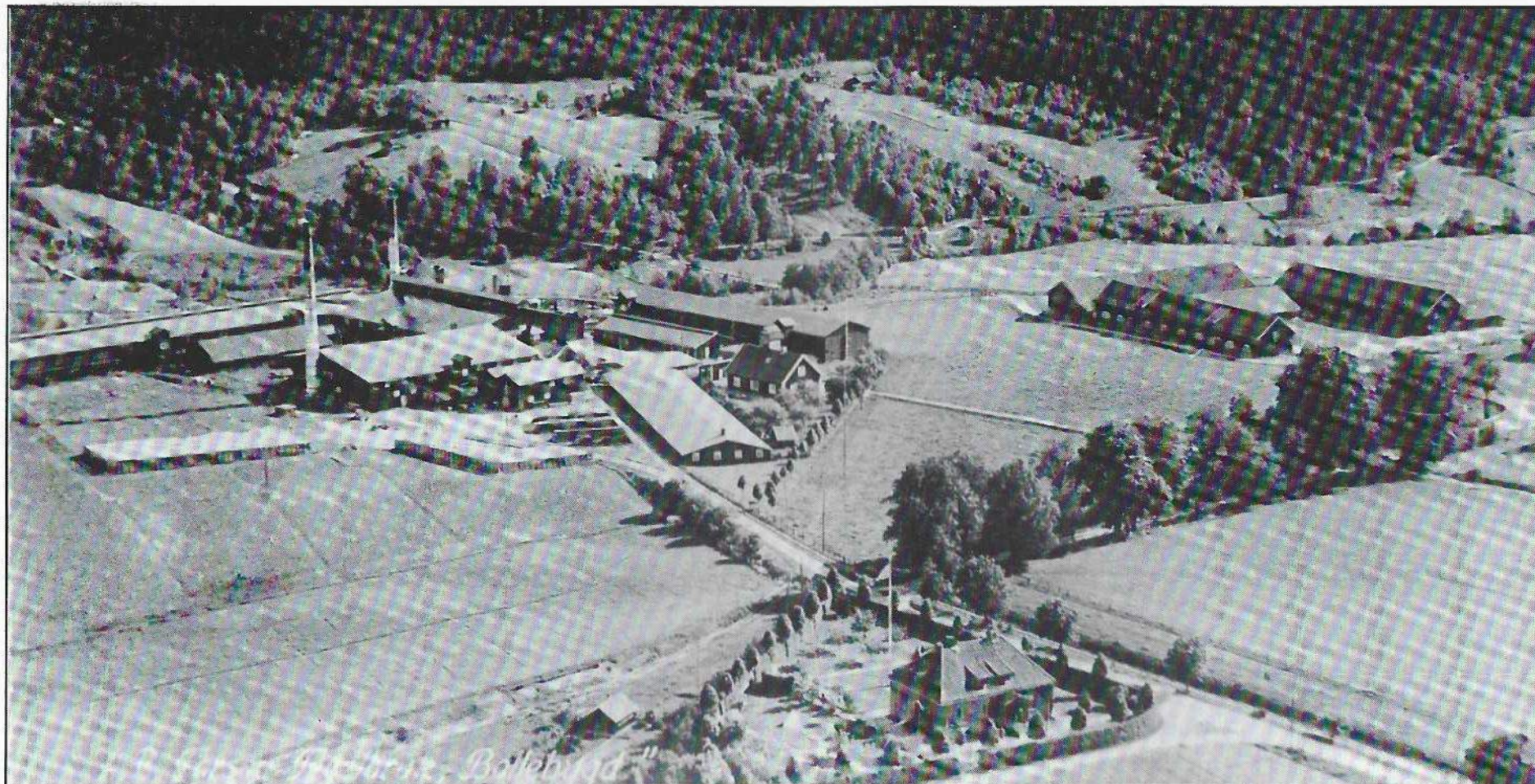
*Från Västerhavet blåser salta vindar
som drager fram igenom Ballbo Skog
och ruskar om i ekar, ask och lindar
på mark där hästar förr drog haru och plog.*

Erling

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl. 033 - 2313 00

Forsa Bruk

Forsa, tidigare Säteri med flerhundraåriga anor, ägdes i flera generationer av den adliga ätten Silfverhielm. Namn som Måns, Göran, Isak Georg, Isak Gabriel, Johan Abraham och Abraham Wilhelm är bland 1600 och 1700-talens ägare.

Forsa Gård utgjorde på sin tid den största jordbruksenheten inom Bollebygds socken. Innehöll 300 tunnland åkerjord och 50 d:o betesmark samt 1.000 tunnland mycket värdefull skog. Under senaste seklen mest känt för sin tegelframställning och som Forsa Bruk. Enligt sägen tillverkades tegel här redan på 1300-talet.

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl.033-231300

*I fjärran ser vi Stockarjöns spegel
liksom en hägring emot skyn
På Forsa Bruk har det gjorts tegel
i sexhundra år, till hus i lyn*

Erling

Henå Gård

Motivet är av den tidigare manbyggnaden, byggd 1844, riven efter att ha skadats vid en eldsvåda 1942. Vidare ser vi en av ägarna, när bilden togs på 1930-talet, John Axelin Bagge 1878 – 1961.

På gården fanns såväl såg, uppförd 1908, som kvarn. Såg med dubbelt kantverk, ramsåg, kapsåg och spånhyvel. Kvarnverket med två stenar, havrekross och sikt. Kvarnen reus mitten av 1940-talet. Såget är fortfarande i drift.

På fastigheten finns även en lillstuga från 1790-talet.

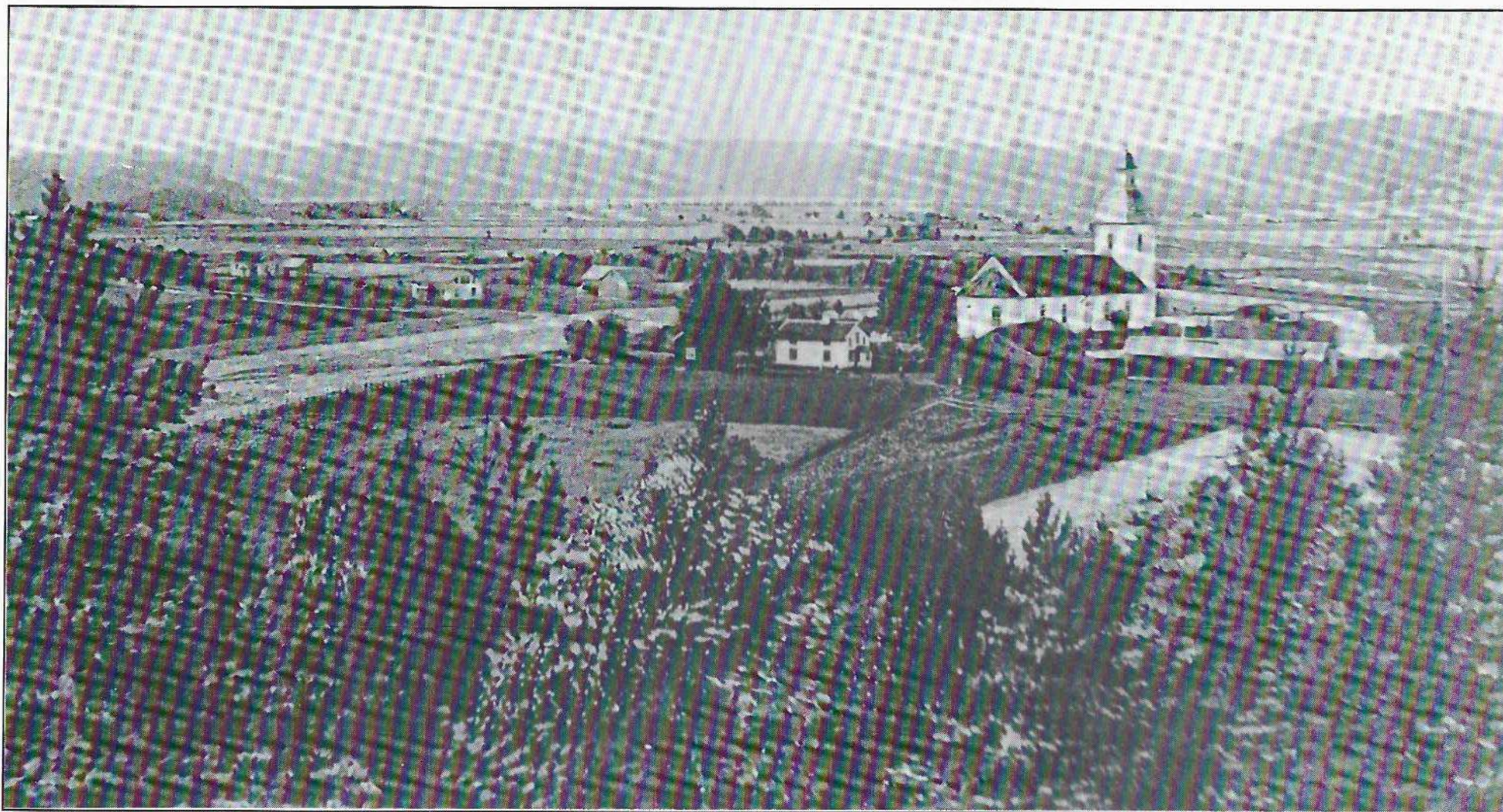

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl.033-231300

*Långt bort från larmet i staden
står här John Bagge på egna marker
som gränsar norrut emot Maden
här går vägen upp till Morshults sköna parker*

Erling

Töllsjö Slätt

Fotot visar slätten från Åsakullen, en betagande vy över den genuina bygden. Kyrkan uppförd 1856 i Karl Johan-stil. Tidigare var här en träkyrka. Tornet är ett verk av byggmästare, Andreas Eriksson 1793 – 1869, från Henå som varit med om att bygga 28 kyrktorn.

Han byggde för övrigt även träfyren på Vinga. För detta sägs det att han avlönades med tre oxalass kopparmynt.

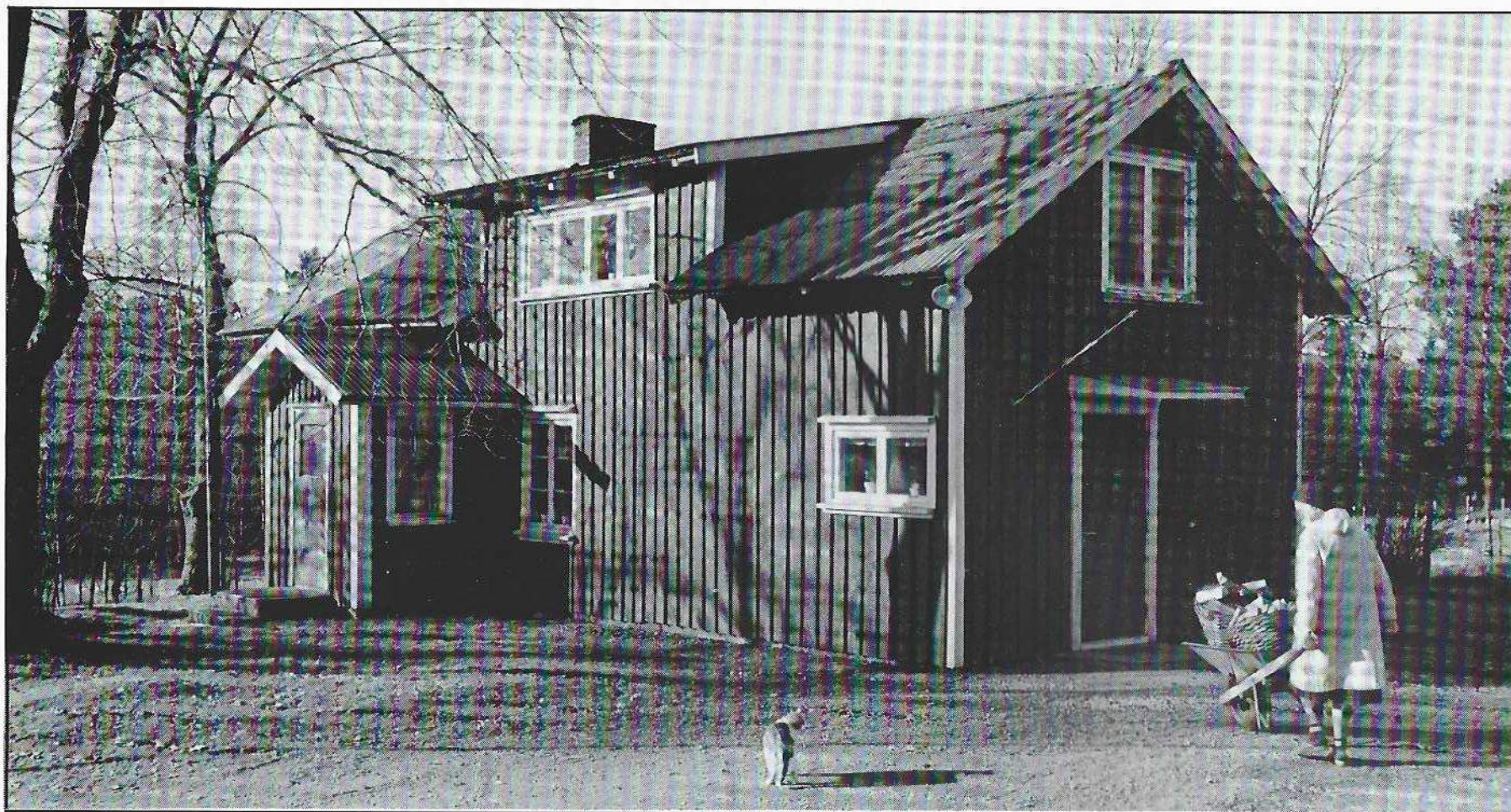

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl.033-231300

*Följ med oss ut en tur på Slätten
som sträcker sig till "Sjögars berg"
Här kan man höra om den starke jätten
och andra sägner som ger Töllsjö klang och färg*

Erling

Kvibacken

Gården är Töllsjö sockens och Bollebygds kommuns mest avlägsna bebodda fastighet. Här i nordost endast c:a tre km syd Uddabo i Skogsbygdens socken, Kullings Härad. Gården ligger i hjärtat av vad som allmänt kallas "Vildsverige". Ett område som till stor del kännetecknas av vidsträckta sankmarker, men i en fridfull och rogivande idyll.

På bilden "sjuver" Greta Andersson in dagsbehovet av maken Bertils småbuggna ved. De är gårdens ägare efter Gretas far Alfred, en av bygdens skickliga viltjägare. Greta har mycket att berätta från sin skolgång i Bobult, sju km avlägset och den tidens lika avlägsna handelsbod som var i Skattegården, Vemmhult.

*När naturen har klätt sig i sommarskrud
och Kvibacken ligger i fägr grönska,
på vintern då skogen står klädd som till brud
- sänt kan inte falla i glömska.*

Greta

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tel.vxl.033-231300